

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредбама члана 97. став 1. тач. 4) и 17) Устава Републике Србије, којима је утврђено да Република Србија уређује и безбедност њених грађана и да уређује и друге односе од интереса за Републику Србију, у складу са Уставом.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

С обзиром да област добровољног ватрогаства није у целости и у потпуности регулисана ни једним законом Републике Србије, а да се ради о области која је од значаја за спровођење заштите од пожара, спасавања људи и имовине, спречавања и сузбијања техничко-технолошких несрећа и елементарних непогода, неопходно је да се ова област прецизно дефинише и обједини имајући у виду да се ради о озбиљној материји.

Појам добровољног ватрогаства дефинисан је Законом о заштити од пожара („Сл. гласник РС”, бр. 111/09 и 20/15), при чему је поменути Законом прописано да се у оквиру буџета јединица локалне самоуправе, буџета аутономне покрајне и буџета Републике Србије обезбеђују средства за програмске активности добровољних ватрогасних друштава односно ватрогасних савеза а оснивање, организација, деловање, права и обавезе припадника добровољних ватрогасних јединица, друштава односно савеза прописује министар унутрашњих послова.

Добровољна ватрогасна друштва су препозната и у оквиру Закона о ванредним ситуацијама („Сл. гласник РС”, бр. 111/09, 92/11 и 93/12) са статусом јединица цивилне заштите, при чему је истим законом предвиђено и њихово финансирање из буџетског фонда за ванредне ситуације.

Што се тиче начина регистравања, и других питања која произилазе из њиховог облика удруживања, на добровољна ватрогасна друштва пријемљује се Закон о удружењима („Сл. гласник РС”, бр. 51/09, 99/11 - др. закони и 44/18 – др. закон).

Из свега наведеног јасно произилази да је ова област разуђена, делимично уређена различитим прописима али без јасног и јединственог оквира о статусу ових удружења и положају у систему заштите и спасавања, условима које би као удружења која ипак обављају послове од јавног интереса требало да испуњавају и начину њиховог финансирања.

Циљ Нацрта закона о добровољним ватрогасним друштвима јесте успостављање доброволних ватрогасних друштава пре свега оперативног карактера, која ће у свом саставу имати оперативну ватрогасну јединицу како би се уопште могли сматрати добровољним ватрогасним друштвом. У складу са наведеним, поред регистрације у Агенцији за привредне регистре, Министарство унутрашњих послова води Евиденцију добровољног ватрогаства у коју се уписују само добровољна ватрогасна друштва која имају формиране добровољне ватрогасне јединице. На тај начин чланови добровољних ватрогасних друштава биће спремни да учествују у гашењу пожара, али и ванредним ситуацијама када је потребна помоћ и подршка професионалним јединицама Министарства унутрашњих послова, при чему се доприноси и ефикасности професионалног састава.

Нацртом закона афирмише се добровољно ватрогаство међу младима, предвиђа се оснивање омладинског клуба, као и обавеза за јединице локалне самоуправе да

својим актима утврде различите подстицајне мере за припаднике добровољних ватрогасних друштава.

Имајући у виду да су добровољна ватрогасна друштва удружења која почивају на основама добровољности, овим законом је препозната њихова специфичност у односу на друга удружења на тај начин што се иста оснивају у циљу обављања послова од јавног интереса за Републику Србију. Самим тим овим законом је уређено и оснивање, упис и брисање из Евиденције доброволног ватрогасства, органи добровољних ватрогасних друштава, њихово удруживање у савезе као и друга питања од значаја за рад и организацију доброволног ватрогасства у Републици Србији.

Финансирање рада добровољних ватрогасних друштава у претходном периоду стварало је одређене проблеме. Сагласно томе да су добровољна ватрогасна друштва ипак удружења а не организациони облик институционализован на било који начин кроз органе и организације Републике Србије, није било могуће увести безусловно континуирано и одрживо финансирање рада ових друштава од стране Републике Србије или из буџета јединица аутономне покрајине или локалне самоуправе. Из тог разлога, овај закон на јасан начин успоставља везу са одредабама закона којим се уређује финансирање удружења. Означавајући добровољна ватрогасна друштва као удружења која обављају послове од јавног интереса, несумњиво су препозната као легитимна да кроз програме аплицирају за остваривање финансијских средстава из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и локалне самоуправе. Овим законом јасно је прописана обавеза Министарства унутрашњих послова и јединица аутономне покрајине и локалне самоуправе да сваке године објављују годишњи план расписивања јавних конкурса. Сам поступак доделе финансијских средстава спроводи се сагласно пропису којим се уређује додела средстава за подстицање програма или недостајућег дела средстава за финансирање програма од јавног интереса која реализују удружења, а који омогућава да поред општих услова, сваки надлежни орган који расписује конкурс донесе акт о посебним условима у односу на специфичности удружења и послова које исто обавља. На тај начин ће се омогућити и прилагођавање конкурса у складу са потребама сваке јединице локалне самоуправе односно аутономне покрајине, као и креирање политике у овој области на нивоу Републике Србије.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Нацрт закона о добровољном ватрогасству састоји се од девет поглавља и 45 чланова.

Уводним одредбама Нацрта закона (чл. 1 - 6.) одређени су предмет закона, појам доброволног ватрогасног друштва, статус правног лица, јавност рада, обавеза формирања доброволне ватрогасне јединице и удруживање добровољних ватрогасних друштава.

Друго поглавље носи наслов Оснивање добровољних ватрогасних друштава и обухвата: оснивање добровољних ватрогасних друштава - члан 7, којим се дефинише ко може бити оснивач ватрогасног друштва; оснивање доброволног ватрогасног друштва и оснивачки акт - члан 8, дефинише начин оснивања добровољних ватрогасних друштава, као и садржину оснивачког акта; статут - члан 9, којим се прописује шта се статутом као општим актом доброволног ватрогасног друштва обавезно уређује; назив доброволног ватрогасног друштва - члан 10; седиште доброволног ватрогасног

друштва - члан 11; симболе визуелног идентитета - члан 12, којим се прописује знак која добровољна ватрогасна друштва могу да имају.

Треће поглавље носи наслов Чланство и органи, које обухвата: чланство у добровољном ватрогасном друштву - члан 13, којим се дефинишу услови за чланство у добровољном ватрогасном друштву; права чланова - члан 14; управљање добровољним ватрогасним друштвом - члан 15, којим се дефинише на који начин чланови управљају добровољним ватрогасним друштвима као и који су органи добровољног ватрогасног друштва; скупштина ватрогасног друштва - члан 16, којим се прописује начин рада скупштине; председник добровољног ватрогасног друштва - члан 17, којим се одређују овлашћења председника, као и начин избора и разрешења; извршни одбор добровољног ватрогасног друштва - члан 18, којим се дефинишу овлашћења одбора; омладински клуб - члан 19.

Четврто поглавље носи назив Ватрогасни савези и обухвата: сврха ватрогасних савеза - члан 20, дефинише послове које обављају ватрогасни савези; чланови добровољних ватрогасних савеза - члан 21; органи добровољних ватрогасних савеза - члан 22; скупштина ватрогасног савеза - члан 23, прописује овлашћења скупштине; извршни одбор ватрогасног савеза - члан 24; председник ватрогасног савеза - члан 25, дефинише овлашћења.

Пето поглавље носи назив Евиденција добровољног ватрогасства и обухвата: вођење Евиденције добровољног ватрогасства - члан 26, којим се дефинише начин вођења; садржина Евиденције - члан 27, којим се прецизира шта се уписује у Евиденцију; пријава за упис у Евиденцију - члан 28, прописује начин уписа у Евиденцију; одлучивање о пријави - члан 29; решење о упису у Евиденцију - члан 30, прописује рок у којем је Министарство дужно да донесе решење о упису; јавност Регистра - члан 31; брисање из Регистра због неиспуњавања услова предвиђа случајеве када се доноси решење о брисању из регистра – члан 32.

Шесто поглавље носи назив Добровољне ватрогасне јединице и обухвата: сврха формирања добровољне ватрогасне јединице - члан 33; категорије добровољних ватрогасних јединица - члан 34, дефинише категорије добровољних ватрогасних јединица; руковођење добровољном ватрогасном јединицом - члан 35; услови за припаднике добровољних ватрогасних јединица - члан 36; подстицај за припаднике добровољних ватрогасних јединица - члан 37, прописује да скупштина јединице локалне самоуправе доноси акт којим ће се уврдити систем подстицаја и повластица; члан 38. уређује права припадника ватрогасних јединица када приликом учешћа у акцијама гашења пожара или вршења обуке буде повређен или оболи.

Седмо поглавље носи назив Финансирање добровољних ватрогасних друштава и ватрогасних савеза и обухвата начина финансирања добровољних ватрогасних друштава и ватрогасних савеза - члан 39; сходна примена другог прописа - члан 40, који прописује да на све што није уређено овим законом примењује се закон којим су уређена удружења.

Осмо поглавље носи назив Надзор и њиме се дефинише надзор над радом добровољних ватрогасних друштава и над применом закона – члан 41.

Девето поглавље носи назив Прелазне и завршне одредбе и обухвата: чл. 42-45. којима се предвиђају рокови за доношење прописа за извршавање овог закона, рокови за усклађивање са одредбама овог закона, рок за успостављање Евиденције, и одредба која предвиђа да Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити средства у буџету Републике Србије.